

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. T.** (zprvu vystupoval pod jménem M. T.), zast. Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2017, čj. KRPA-29766-15/ČJ-2017-000022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2017, čj. 2 A 10/2017-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se dne 24. 1. 2017 podrobil pobytové kontrole, při níž nepředložil žádný doklad totožnosti. Pro podezření, že se nachází na území České republiky nelegálně, byl žalobce zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České

republiky. Následně bylo zjištěno, že ho k pobytu na území České republiky neopravňuje žádné vízum či platné povolení k pobytu.

[2] Dne 25. 1. 2017 bylo s žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1., 2. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Výše specifikovaným rozhodnutím žalovaná žalobce zajistila za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dobu zajištění stanovila na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[3] Dne 25. 1. 2017 byl s žalobcem sepsán protokol o vyjádření účastníka řízení, do kterého žalobce uvedl, že se jmenuje M. T., do České republiky přicestoval před 10 dny autobusem z Paříže, přijel za účelem nalezení práce a podání žádosti o azyl. Před příjezdem žil asi 3 roky v Itálii, asi 4 roky ve Francii a asi 2 roky v Belgii. Dále uvedl, že v České republice má vzdáleného příbuzného, jehož jméno nechťel uvést. V zápětí však vypověděl, že k České republice nemá žádné vazby a že v roce 2009 byl v Itálii odsouzen za obchodování s narkotiky na 2 roky a 10 měsíců.

[4] Dne 7. 3. 2017 vydala žalovaná rozhodnutí čj. KRPA-29766-48/ČJ-2017-000022, kterým podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1., 2. zákona o pobytu cizinců žalobci uložila správní vyhoštění a stanovila dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie v délce 3 let. V řízení předcházejícím tomuto rozhodnutí vyšlo najevo, že žalobce přicestoval do Evropy před 10 lety přes Libyi do Itálie. V Itálii byl 3x zadržen policií, vždy mu byl vydán příkaz k opuštění území, který nerespektoval. V Itálii byl odsouzen na 2 roky a 10 měsíců za obchodování s drogami a v současné době je po žalobci v Itálii pátráno na národní úrovni z důvodů umístění do výkonu trestu odnětí svobody v délce 9 měsíců a 13 dní za ublížení na zdraví a maření úředního rozhodnutí. Žalobce rovněž vystupoval pod různými jmény.

[5] Proti rozhodnutí žalované o zajištění za účelem správního vyhoštění ze dne 25. 1. 2017 se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze. Městský soud neshledal důvodnou jak námitku nedostatečného vyhodnocení vážné újmy, která by žalobci mohla hrozit v případě návratu do vlasti, tak námitku nesprávného vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, a žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností. Stěžovatel nesouhlasil s názorem městského soudu, podle kterého je jeho minulost dostatečným důvodem pro jednoznačný závěr o nemožnosti uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Aniž by bagatelizoval protiprávní jednání, kterého se dopustil, zdůraznil, že o své minulosti žalovanou zcela dobrovolně a vyčerpávajícím způsobem informoval a jeho dosavadní jednání nevedlo k tomu, že by byl zařazen v do databáze nežádoucích osob v schengenském prostoru. Jeho jediným proviněním na území České republiky byl prostý nelegální pobyt, který nemůže být důvodem pro apriorní nemožnost užití zvláštních opatření. Stěžovatel jasně deklaroval svůj úmysl v České republice požádat o mezinárodní ochranu, proto nebylo na místě

presumovat nebezpečí, že správní řízení bude jakkoliv mařit, případně že hodlá nespolutracovat s příslušnými správními orgány. Skutkové okolnosti nemohly vést k závěru, že nahrazení zajištění uložením zvláštních opatření bylo bezúčelné.

[7] Stěžovatel se neztotožnil ani s posouzením vyhodnocení existence vážné újmy. Namítl, že při podání vysvětlení jasně uvedl, že v České republice hodlá požádat o azyl, tedy v žádném případě neplatí, že by nedal nijak najevo, že se cítí ohrožen potenciální vážnou újmou, s čímž se žalovaná jednoznačně nevypořádala. Městský soud skutkový stav zcela dezinterpretoval, neboť stěžovatel neuvedl, že neexistuje žádné nebezpečí vážné újmy, které by ho eventuálně ohrožovalo při jeho návratu do Tuniska, neplatí tedy, že by existenci takového nebezpečí jakkoliv negoval. Stěžovatel ve skutečnosti vyjádřením, že jeho vycestování je možné, pochopitelně mínil vycestování z České republiky do jiné třetí země, nikoliv do Tuniska.

[8] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[9] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek městského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

III.A K námitkám o nesprávném vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření za účelem vycestování

[11] Podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je *[p]olicie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování*. Zároveň musí být dán jeden z důvodů uvedených v písmenech a) až e) téhož odstavce. V projednávané kauze byl stěžovatel zajištěn podle písm. b) (*... je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání*).

[12] Jednou ze zákonných podmínek pro zajištění cizince je skutečnost, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Naplnění této podmínky stěžovatel zpochybňuje.

[13] Podle § 123b odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců *[p]ři rozhodování o uložení zvláštního opatření policie zkoumá, zda jeho uložení neohrozí výkon správního vyhoštění, a přihlíží k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince*.

[14] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře konzistentně judikuje, že zajištění představuje mimořádný institut. Podmínky omezování osobní svobody musí být interpretovány restriktivně, aby byla v souvislosti s řízením o správním vyhoštění používána co nejméně invazivní opatření vůči cizinci. Uložení zvláštních opatření proto musí být upřednostněno před zajištěním. Zároveň však uložená zvláštní opatření musí být skutečně účinná. Nejvyšší správní soud dovodil v řadě rozhodnutí, že volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Předpokládá se, že cizinec bude při realizaci tohoto opatření se správními orgány spolupracovat a případnému výkonu správního vyhoštění se nebude vyhýbat. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze podle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince (rozsudky NSS ze dne 5. 3. 2014, čj. 3 As 104/2013-28, ze dne 27. 3. 2014, čj. 3 As 112/2013-24, ze dne 18. 7. 2013, čj. 9 As 52/2013-34, ze dne 12. 10. 2016, čj. 10 Azs 102/2016 -56). Úvaha o možnosti využití zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území před jeho případným zajištěním přísluší správnímu orgánu. Správní soud je pak na základě žaloby oprávněn hodnotit správnost, dostatečnost či přezkoumatelnost této úvahy.

[15] Žalovaná při rozhodování o zajištění stěžovatele shledala existenci nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění ze strany stěžovatele, stejně jako zjevný úmysl území neopustit. Uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by proto podle žalované bylo nedostačující. Žalovaná vyšla z toho, že „[v] případě cizince již nepostačuje uložení zvláštního opatření, za účelem vycestování, neboť z jeho předchozího jednání je patrné, že by v případě uložení povinnosti v rozhodnutí o správním vyhoštění, tuto nerespektoval. Cizinec svým předchozím jednáním, kdy zde pobývá bez cestovního dokladu a bez víza, jak sám uvedl, na území Itálie mu byl 3x vydán příkaz k opuštění území, který nikdy nerespektoval, dal jednoznačně najevo, že platné právní předpisy a uložené mu povinnosti nehodlá dodržovat. (...) cizinec nepředložil žádný doklad prokazující jeho totožnost a není tak věrohodně ověřena jeho identita. (...) cizinec ani hodnověrně neprokázal, že by disponoval takovou hotovostí, která by mu umožnila složit nějakou finanční jistotu. Cizincem nebyla splněna ani další podmínka (...) a to nahlásit adresu, kde se bude do doby realizace správního vyhoštění zdržovat, naopak cizinec do protokolu ze dne 25. 01. 2017 uvedl, že žádnou trvalou adresou v České republice nedisponuje.“

[16] Nejvyšší správní soud konstatuje, že se žalovaná dostatečně přezkoumatelně a srozumitelně vypořádala s nezbytností zajištění stěžovatele. Žalovaná zcela správně přihlédla k osobě stěžovatele, který sám uvedl, že v minulosti páchal trestnou činnost (obchodování s narkotiky), za niž byl odsouzen, a že nerespektoval příkazy k opuštění území. Už tímto jednáním stěžovatel neposkytoval dostatečnou záruku umožňující uplatnění zvláštních opatření za účelem vycestování. Nejvyšší správní soud již dříve judikoval: „Jednal-li stěžovatel opakovaně tak, aby i nadále mohl pobývat na území České republiky či jiných členských států EU, ačkoli pro svůj pobyt neměl splněny zákonem požadované podmínky a nerespektoval správní rozhodnutí a právní předpisy České republiky a členských států EU, svědčí tyto okolnosti pro jeho zajištění“ (rozsudek NSS ze dne 15. 3.

2012, čj. 7 As 154/2011-56). V nynější kauze bylo prokázáno, že stěžovatel opakovaně porušoval právní předpisy a nerespektoval správní rozhodnutí, žalovaná proto stěžovatele zajistila v souladu se zákonem.

[17] Následně vyšlo najevo, že se stěžovatel dopustil i další trestné činnosti (ubližení na zdraví a maření úředního rozhodnutí). Není tedy pravda, že by stěžovatel žalovanou zcela dobrovolně a vyčerpávajícím způsobem informoval o jeho dosavadní jednání, jak uvedl v kasační stížnosti. Ani nezařazení stěžovatele do databáze nežádoucích osob v schengenském prostoru nemůže mít vliv na správnost úvahy žalované o stěžovatelově nedůvěryhodnosti. Pro důvodnou obavu, že by uložením zvláštního opatření mohl být ohrožen výkon správního vyhoštění, totiž postačovaly informace získané před vydáním rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění. Stejně tak nemohlo, s ohledem na skutková zjištění, úvahu žalované zvrátit ani stěžovatelovo tvrzení, že chce v České republice požádat o mezinárodní ochranu. Zdejší soud se s ohledem na vše výše uvedené ztotožňuje s posouzením městského soudu a žalované, že souhrn v řízení prokázaných okolností svědčí pro závěr o nedostatečnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Žalovaná měla dostatek indicí k úvaze, že uložení zvláštních opatření by nebylo účinné a její obavy z ohrožení řízení o správním vyhoštění v takovém případě byly důvodné.

III.B K námitkám o nedostatečném vyhodnocení nebezpečí vážné újmy

[18] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu již v usnesení ze dne 23. 11. 2011, čj. 7 As 79/2010-150, dospěl k závěru, že „[s]právní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo.“

[19] Podle městského soudu stěžovatel neuvedl skutečnosti, z nichž by bylo možné dovozovat vážné nebezpečí, které by mu při návratu do vlasti hrozilo, nelze proto žalované klást k tíži, že se jimi nezabývala. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaná vycházela s nashromážděných podkladů, mimo jiné z protokolu o vyjádření účastníka správního řízení, v němž stěžovatel neuvedl skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že výkon vyhoštění nebude moci být realizován. Žalovaná rovněž zhodnotila rodinné a soukromé poměry stěžovatele a konstatovala, že stěžovatel území rodné země opustil jako dospělý a neměl by mít problém začlenit se do tamější společnosti.

[20] Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel skutečně v protokolu o vyjádření účastníka správního řízení uvedl, že do České republiky přijel kvůli práci a požádat o azyl. Na otázku, zda o azyl žádal v České republice nebo Evropské unii, stěžovatel odpověděl: „O azyl jsem nikde nežádal.“ a na otázku, proč o azyl nežádal, odpověděl: „Nikdy jsem o tom neuvažoval.“ Přitom vypověděl, že naposledy přicestoval do schengenského prostoru již v roce 2006 a nemá žádnou překážku ani důvod, který by mu znemožňoval vycestování z České republiky do domovského státu. Na začátku podání vysvětlení stěžovatel uvedl, že překladu tlumočníka rozumí; námitka, podle které vycestováním myslel vycestování nikoliv do Tuniska, se proto jeví jako účelová. Stejně tak se jako účelové jeví jeho tvrzení, že chce v České republice požádat o azyl, neboť v schengenském prostoru pobývá už od

roku 2006, aniž by o azyl nebo pobyt žádal. Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že i v závazném stanovisku k možnosti vycestování cizince ze dne 24. 2. 2017 Ministerstvo vnitra ve stěžovatelské případě neshledalo důvody, které by znemožňovaly jeho vycestování do Tuniska, a stěžovateli bylo rozhodnutím žalované ze dne 7. 3. 2017 uloženo správní vyhoštění.

[21] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s městským soudem v závěru, že z údajů, které měla žalovaná při rozhodování o zajištění stěžovatele, nevyplývalo, že by stěžovateli hrozilo nebezpečí vážné újmy. Rozšířený senát ve výše citovaném usnesení uvedl, že si je vědom „*toho, že časový prostor pro řízení o zajištění cizince je velmi omezený*“, neboť zákon o pobytu cizinců stanovuje pro vydání rozhodnutí o zajištění poměrně krátké lhůty. V posuzované věci však žádné skutečnosti, jež by naznačovaly, že vyhoštění nebude možné v době zajištění stěžovatele realizovat, nevystaly. Žalovaná se jimi proto ani nemohla podrobně zabývat.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů nepřiznal.

[24] Ustanovenému advokátovi se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. c) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování 6 200 Kč za dva úkony právní služby (další porada s klientem přesahující jednu hodinu a sepis doplnění kasační stížnosti) a paušální náhrada hotových výdajů dvakrát 300 Kč, celkem částka 6 800 Kč. Jelikož ustanovený advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, Nejvyšší správní soud přiznanou odměnu a náhradu hotových výdajů navýšil o sazbu této daně ve výši 21 % na výslednou částku 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. srpna 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu